

DECEMBER 2023

#ÚČTOVNÍCTVO

#DANE

#AUDIT

www.pkf.sk

Novinky v oblasti daní a účtovníctva

1.

Zákon na zlepšenie stavu verejných financií – konsolidačný balík

V rámci vládneho návrhu zákona, schváleného NRSR dňa 19.12.2023, ktorý má za cieľ zlepšenie stavu verejných financií, sa mení okrem iných aj zákon o dani z príjmov a zákon o dani z pridanej hodnoty. Predkladateľ zdôvodňuje zmeny vytvorením predpokladov pre konsolidáciu verejných financií.

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov sa v rámci konsolidačných opatrení zamerlal predovšetkým na opätovné **zavedenie tzv. daňových licencií (minimálnej dane) pre právnické osoby a zvýšenie sadzby dane z podielov na zisku (dividendy)**, vyrovnacieho podielu a podielu na likvidačnom zostatku, ktoré sa vyplácajú fyzickým osobám, z pôvodných 7 % na nových 10 %.

Zvýšená sadzba dane sa uplatní vďaka pozmeňovaciemu návrhu až na dividendy vyplácané za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr od 1.1.2024 (pôvodne bol zámer uplatniť zvýšenú sadzbu už na dividendy za rok 2023). V prípade podielov na likvidačnom zostatku uvedené zvýšenie nastáva, ak vstúpi spoločnosť alebo družstvo do likvidácie najskôr 1. januára 2024. Obdobne sa postupuje aj pri vyrovnacích podieloch.

Do zákona o dani z príjmov sa vracia **inštitút minimálnej dane pre vymedzené právnické osoby** - tzv. daňová licencia, ktorá sa uplatňovala v rokoch 2014 - 2017. Minimálnu daň bude platiť prvýkrát za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr 1.1.2024 daňovník, ktorého daňová povinnosť vypočítaná v daňovom priznaní bude nižšia ako ustanovená výška minimálnej dane pre daňovníka – právnickú osobu, t. j. tento daňovník zaplatí minimálnu daň aj v prípade vykázania daňovej straty.

Výška zdaniteľných príjmov (výnosov)	Výška minimálnej dane
do 50 000 €	340 €
nad 50 000 € do 250 000 €	960 €
nad 250 000 € do 500 000 €	1920 €
nad 500 000 €	3 840 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ustanovená sadzba minimálnej dane sa znižuje na polovicu, ak ide o daňovníka, ktorý zamestnáva pracovníkov so zdravotným postihnutím, ak priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách so zdravotným poistením je najmenej 20 % z celkového priemerného evidenčného počtu zamestnancov vo fyzických osobách podľa vyhlášky ŠÚ SR č. 425/2023 Z. z.

Minimálna daň je splatná v rovnakej lehote ako daňová povinnosť, t. j. v lehote na podanie daňového priznania. Takto zaplatenú minimálnu daň, resp. kladný rozdiel medzi minimálnou daňou a daňou vypočítanou v daňovom priznaní, si bude môcť daňovník započítať v troch bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach, ale len vo výške, ktorá presahuje minimálnu daň. V prípade kratšieho zdaňovacieho obdobia (napr. pri prechode z kalendárneho roka na hospodársky rok a naopak alebo zdaňovacie obdobie do dňa vstupu do likvidácie alebo konkurzu) sa výška minimálnej dane znižuje úmerne podľa počtu mesiacov tohto zdaňovacieho obdobia.

Minimálna daň sa nebude týkať všetkých daňovníkov – právnických osôb. Minimálnu daň nebude platiť napr. daňovník, ktorý prevádzkuje aj chránenú dielňu alebo chránené pracovisko podľa zákona o službách zamestnanosti, ani začínajúci daňovník, ktorý podá prvýkrát daňové priznanie za zdaňovacie obdobie, v ktorom vznikol a napr. ani daňovníci - občianske združenia, nadácie, neinvestičné fondy a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby. Úplný zoznam daňovníkov, ktorých sa minimálna daň týkať nebude je uvedený v novom ustanovení § 46b ods. 7 zákona o dani z príjmov a v prechodnom ustanovení § 52zzz ods. 4-6 zákona o dani z príjmov.

Ďalej, uvedenou novelou sa **rušia daňovo-odvodové zvýhodnenia pri predaji virtuálnej meny a pri predaji cenných papierov fyzickou osobou**, ktoré boli zavedené predchádzajúcimi novelami zákona (č.309/2023 a č.315/2023) a účinnosť mali nadobudnúť od 1.1.2024. Príjem fyzickej osoby z predaja virtuálnej meny tak bude aj po 1.1.2024 zahrňovaný, tak ako doteraz, do čiastkového základu dane spolu s ostatnými príjmami bez ohľadu na časový test uplynutia lehoty od jej nadobudnutia. Príjem fyzickej osoby z výmeny virtuálnej meny za majetok alebo prijatú službu nebude oslobodený od dane bez ohľadu na výšku tohto príjmu zníženého o daňový výdavok. Príjem fyzickej osoby z predaja cenných papierov, ktoré nie sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu alebo na obdobnom zahraničnom regulovanom trhu (okrem dočasných listov, vkladových listov, pokladničných poukážok, vkladných knižiek, kupónov, zmeniek, šekov, cestovných šekov, náložných listov, skladištných listov, skladiskových záložných listov, tovarových záložných listov, družstevných podielnických listov a vkladových potvrdeniek), nebude oslobodený od dane ani po uplynutí troch rokov od ich nadobudnutia. Rovnako sa **ruší aj oslobodenie od dane na príjem fyzickej osoby z vyplatenia (vrátenia) podielových listov po uplynutí troch rokov** od ich vydania. Tiež sa **ruší oslobodenie od dane pri príjme fyzickej osoby z prevodu podielu na spoločnosti s ručením obmedzeným po uplynutí troch rokov od jeho nadobudnutia**. Tieto zmeny mali byť účinné od 1.1.2024.

Ďalej sa zavádza pevná hranica zdaniteľných príjmov pre uplatnenie 15 % sadzby dane vo výške 60 000 € čo predstavuje zvýšenie limitu oproti pôvodnému naviazanému na hodnotu obratu pre povinnú registráciu k dani z pridanej hodnoty (aktuálne 49 790 €). Zmena hranice pre uplatnenie 15 % sadzby dane sa použije prvýkrát v zdaňovacom období, ktoré začína najskôr 1. januára 2024.

Doplnením zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty dôjde od 1.1.2024 k **vylúčeniu podávania alkoholických nápojov z uplatňovania zníženej 10 % sadzby DPH**, ktorá sa uplatňuje na reštauračné a stravovacie služby. Podávanie alkoholických nápojov v rámci poskytovania reštauračných a stravovacích služieb bude tak podliehať základnej sadzbe dane vo výške 20 % zo základu dane.

Ďalej sa týmto zákonom na zlepšenie stavu verejných financií okrem vyššie uvedených zmien ustanovuje aj napr. výnimka z pravidla, že štátne sviatky sú dňami pracovného pokoja. **1. september bude štátnym sviatkom, ale nebude dňom pracovného pokoja**, ani sviatkom v zmysle príslušných ustanovení Zákonníka práce. Tiež sa s účinnosťou od 1.1.2024 **zvyšuje základná ako aj znížená sadzba spotrebnej dane z alkoholického nápoja, ktorým je lieh**. Nové sadzby vzrastú oproti súčasným sadzбám o 6,2 %, základná sadzba na 1 490,40 €/hl a., znížená sadzba na 745,20 €/hl a. **Zvyšuje sa aj sadzba spotrebnej dane z tabakových výrobkov**; na cigarety, tabak a bezdymové tabakové výrobky v dvoch krokoch a v prípade cigár a cigariet v jednom kroku. Konečné ceny spotrebiteľského balenia cigariet tak vzrastú o 40 centov v roku 2024 a aj v roku 2026. Sadzba dane z cigár a cigariet sa zvyšuje až v roku 2026.

V neposlednom rade dochádza aj k **zvýšeniu sadzieb odvodov na zdravotné poistenie pre zamestnávateľa z 10% na 11%, samostatne zárobkovo činnú osobu a samoplátiteľa zo 14% na 15%**.

Zákon na zlepšenie stavu verejných financií bol schválený vskrátenom legislatívnom konaní a účinnosť väčšiny ustanovení je nastavená od 1. januára 2024. **Zákon schválený NRSR** musí byť ešte podpísaný prezidentkou SR a vyhlásený v Zbierke zákonov, aby nadobudol účinnosť.

2.

Zákon o dorovnávej dani z príjmov právnickej osoby

NRSR schválila Vládný návrh zákona o dorovnávej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ako sme Vás už v jednej z našich predchádzajúcich Noviniek informovali, tento zákon je transpozíciou smernice Rady EÚ z 15. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii na úrovni 15% (minimálne efektívne zdanenie). Účelom zavedenia globálnej minimálnej úrovne zdanenia je obmedzenie daňovej konkurencie štátov v oblasti nízkeho efektívneho zdanenia príjmov právnických osôb a platenie spravodlivého podielu dane bez ohľadu na to, kde daňovník pôsobí.

Zákon sa vzťahuje na subjekty konsolidovanej skupiny podnikov s ročnými výnosmi aspoň 750 miliónov eur dosiahnutých v najmenej dvoch zo štyroch účtovných období predchádzajúcich analyzovanému účtovnému obdobiu. Ak efektívne zdanenie príjmov subjektov skupiny v SR bude pod úrovňou minimálnej sadzby dane 15 %, minimálne zdanenie týchto subjektov sa zabezpečí výberom dorovnávej dane.

Naopak, zákon sa nevzťahuje na subjekty, ktoré vo všeobecnosti vykonávajú činnosti vo verejnom záujme a nevykonávajú podnikateľskú činnosť. Ide najmä o vládne subjekty, medzinárodné organizácie, neziskové organizácie, dôchodkové fondy a investičné fondy alebo investičné subjekty v oblasti nehnuteľností, ak sa nachádzajú na vrchole štruktúry skupiny.

Zákon ustanovuje jednak spôsob výpočtu úrovne minimálneho efektívneho zdanenia ako aj spôsob platenia a vyberania dorovnávej dane s rôznymi špecifikami.

Návrh bol schválený NRSR dňa 8.12.2023, ešte musí byť podpísaný prezidentkou SR a musí byť vyhlásený v Zbierke zákonov, aby nastala jeho účinnosť od 31.12.2023.

3. **Nový daňový bonus zo zvýšenia zaplatenej splátky úveru na bývanie**

Od 1.1.2024 sa pre vybraných daňovníkov upravujú podmienky pre uplatnenie daňového bonusu na zaplatené úroky pri zmluvách o úvere na bývanie uzavretých od 1. januára 2024.

Upravuje sa tiež vzor potvrdení na získanie bonusu na zaplatené úroky a zavádza sa nový daňový bonus zo zvýšenia zaplatenej splátky z poskytnutého úveru na bývanie, ktorý si daňové subjekty (fyzické osoby) môžu uplatniť už za rok 2023 v daňovom priznaní alebo v ročnom zúčtovaní. Nárok na daňový bonus si môže daňovník uplatniť len na jednu zmluvu o úvere na bývanie a jednu nehnuteľnosť, pričom sa berie do úvahy aj keď je na jednej zmluve „len“ ako spoludlžník. Na refinančné úvery sa nárok na daňový bonus na zaplatené úroky ani na daňový bonus zo zvýšenia zaplatenej splátky poskytnutého úveru nevzťahuje.

Podmienkou pre uplatnenie zvýšeného daňového bonusu na úroky je suma ročného zdaniteľného príjmu za predchádzajúce zdaňovacie obdobie najviac vo výške 1,6 násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca. Suma daňového bonusu je maximálne 1 200 eur ročne. Nehnuteľnosť, na ktorú si daňovník môže uplatniť daňový bonus môže slúžiť výlučne k jeho vlastnému trvalému bývaniu alebo k jeho vlastnému trvalému bývaniu spolu s blízkymi osobami (napr. manželka, deti), t.j. nevzťahuje sa na nehnuteľnosti, ktoré daňovník prenajíma. Výška daňového bonusu vychádza zo zaplatených úrokov v príslušnom zdaňovacom období vypočítaných z výšky poskytnutého úveru na bývanie na základe 1 zmluvy o úvere bez obmedzenia sumy, z ktorej sa počítajú úroky na uplatnenie daňového bonusu.

Nový daňový bonus zo zvýšenia zaplatenej splátky úveru sa týka všetkých úverov na bývanie, pri ktorých došlo k zvýšeniu zaplatenej splátky v roku 2023 oproti splátke v roku 2022. Z takto vypočítaného rozdielu je daňovým bonusom suma vo výške 75 % uvedeného rozdielu, najviac však 150 eur mesačne a 1 800 eur ročne. Nehnuteľnosť, na ktorú si uplatňuje daňovník daňový bonus môže slúžiť výlučne k jeho vlastnému trvalému bývaniu alebo k jeho vlastnému trvalému bývaniu spolu s blízkymi osobami (napr. manželka, deti). Podmienkou pre možnosť odpočítania navrhovaného nového daňového bonusu je suma ročného zdaniteľného príjmu za predchádzajúce zdaňovacie obdobie najviac vo výške 1,6 násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca.

Daňovník sa môže rozhodnúť či si v roku 2023 uplatní daňový bonus na zaplatené úroky podľa ustanovenia § 33a v znení účinnom do 31. 12. 2023 alebo daňový bonus zo zvýšenia zaplatenej splátky úveru platný od 1. januára 2024 podľa prechodného ustanovenia § 52zzy ods. 3-15. Uplatniť si však môže len jeden z nich.

Táto novela zákona o dani z príjmov zavádza aj nové vzory potvrdení potrebné pre získanie daňového bonusu, ktoré sú povinné vydávať veritelia - banky a pobočky zahraničných bánk poskytujúce úvery.

Táto novela zákona o dani z príjmov zavádza aj nové vzory potvrdení potrebné pre získanie daňového bonusu, ktoré sú povinné vydávať veritelia - banky a pobočky zahraničných bánk poskytujúce úvery.

4.

V krátkosti na záver

- MFSR vydalo opatrenie **č. MF/013340/2023-74**, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MFSR č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove **pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania a účtujú v sústave podvojného účtovníctva** v znení neskorších predpisov. Toto opatrenie nadobúda účinnosť 1. januára 2024 (**konsolidované znenie 2024**) a MFSR ním dopĺňa najmä postupy účtovania v prípade zlúčenia, splynutia, rozdelenia a zrušenia neziskovej účtovnej jednotky s likvidáciou (§ 15a) a účtovanie jednorázových zálohových obalov (§ 31/11) a upravuje účtovanie zbierok v § 67a.
- MFSR vydalo opatrenie **MF/011687/2023-74**, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MFSR č. MF/24975/2010-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove **pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania a účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva** v znení neskorších predpisov. Toto opatrenie nadobúda účinnosť 1. januára 2024 (**konsolidované znenie 2024**) a MFSR ním precizuje účtovanie výpisov z účtov v banke a dopĺňa postupy účtovania stravovacích poukážok, elektronických stravovacích kariet, rekreačných poukazov a finančného príspevku na stravovanie zamestnancov (§ 21b).
- MFSR vydalo opatrenie **MF/011686/2023-74**, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MFSR č. MF/27076/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o účtovej závierke pre účtovné jednotky - podnikateľov účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva. Toto opatrenie nadobúda účinnosť 1. januára 2024 (**konsolidované znenie 2024**) a MFSR ním dopĺňa najmä účtovanie jednorázových zálohových obalov (§ 4/14 a § 11/4), rozdielov zo zaokrúhľovania (§ 4/15) a výpisov z účtov v banke (§ 12/4).

**V prípade dodatočných informácií alebo otázok
Vám budeme radi k dispozícii na mailovej adrese**

kontakt@pkf.sk →

* Upozorňujeme, že vyššie uvedené **informácie majú len všeobecný a informatívny charakter a je potrebné ich aplikovať v širšom legislatívnom kontexte**. V prípade riešenia konkrétnych prípadov odporúčame vyžiadať si samostatné stanovisko. Za konanie na základe uvedených informácií nezodpovedáme.